Lieta Nr. C12189712

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Daugavpilī 2015.gada 24.novembrī

Daugavpils tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Šteine
ar sekretāri I.Ragini
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret Daugavpils pilsētas domi par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2012.gada 26.jūnijā /pers. A/ cēla maza apmēra prasību pret Daugavpils pilsētas domi par zaudējumu piedziņu, norādot, ka prasītāja turējumā atrodas automašīna "Mitsubishi Lancer", valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/. 2011.gada 25.septembrī, braucot ar minēto automašīnu Daugavpilī pa 18.Novembra ielu virzienā no Varšavas ielas uz Viestura ielu, prasītājs iebrauca bedrē, kura atradās uz ceļa braucamās daļas, kā rezultātā tika bojāta priekšējā kreisā riepa. Par notikušo ceļu satiksmes negadījumu informēta valsts policija, kas ieradās notikuma vietā un sastādīja Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolu.

Tā kā prasītāja automašīna bija apdrošināta AAS „Baltijas Apdrošināšanas Nams", prasītājs pieteica apdrošinātājam apdrošināšanas gadījumu, un šajā sakarā eksperts veica automašīnai nodarīto zaudējumu aprēķinu. Saskaņā ar eksperta aprēķinu zaudējumi sastāda 151,80 Ls.

Apdrošinātājs no aprēķinātās apdrošināšanas atlīdzības ieturēja pievienotās vērtības nodokli un paša risku 100 Ls, tādēļ 2011.gada 28.septembrī tika pieņemts lēmums izmaksāt prasītājam 24,43 Ls. Tā kā šī summa nesedz prasītājam radušos zaudējumus, prasītājs sākumā iesniedza apdrošinātājam iesniegumu ar lūgumu apturēt izmaksu lietu, bet vēlāk lūdza to slēgt, jo nolēma pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu pilnā apmērā no personas, kura ir vainojama zaudējumu nodarīšanā.

Šajā sakarā prasītājs vērsās ar iesniegumu Daugavpils pilsētas pašvaldības iestādē „Komunālās saimniecības pārvalde", jo bedre uz ceļa atrodas Daugavpils pilsētas teritorijā. Kad Komunālās saimniecības pārvalde saņēma iesnieguma izskatīšanai visus nepieciešamos dokumentus, tā 2011.gada 14.decembrī sniedza atbildi, ka prasītājam ir jāgriežas zaudējumu atlīdzināšanai pie sava apdrošinātāja, tādā veidā atsakot prasītājam zaudējumu atlīdzināšanu.

Pēc tam, kad Komunālās saimniecības pārvaldē prasītājs iesniedza atkārtotu iesniegumu ar lūgumu sniegt skaidrojumu par atteikuma iemeslu, saņēma plašāku skaidrojumu, kurā atkārtoti norādīts, ka prasītājam ir jāgriežas zaudējumu atlīdzināšanai pie sava apdrošinātāja, kā arī tas, ka prasītājam bija iespējas un pienākums novērst ceļu satiksmes negadījumu.

Cerot, ka Daugavpils pilsētas dome objektīvāk izskatīs šo jautājumu, kā arī ievērojot to, ka likuma „Par pašvaldībām" 15.panta 2.punkts nosaka pašvaldības funkciju uzturēt savas administratīvās teritorijas ielas un ceļus, 2012.gada 9.februārī prasītājs iesniedza iesniegumu Daugavpils pilsētas domei ar lūgumu atlīdzināt zaudējumus. 2012.gada 7.marta atbildē Nr.02.01-3/144 Daugavpils pilsētas dome atteica atlīdzināt zaudējumus, norādot, ka pēc būtības atbilde jau ir sniegta Komunālās saimniecības pārvaldes atbildēs.

Daugavpils pilsētas domes un Komunālās saimniecības pārvaldes iebildumi par to, ka prasītājam ir jāgriežas zaudējumu atlīdzināšanai pie apdrošinātāja, nav pamatoti. Prasītāja noslēgtais apdrošināšanas jeb civiltiesiskais līgums nevar atbrīvot personu, kuras vainas dēļ ir nodarīti zaudējumi, no civiltiesiskās atbildības, jo saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Tās ir prasītāja subjektīvās tiesības izvēlēties, vai nu vērsties pie apdrošinātāja vai arī pie personas, kura ir nodarījusi zaudējumus. Turklāt, no likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta izriet, ka atbildētājs netiktu atbrīvots no civiltiesiskās atbildības arī gadījumā, ja prasītājs nebūtu atteicies no apdrošināšanas atlīdzības, jo tādā gadījumā regresa prasība pret atbildētāju būtu bijusi apdrošināšanas sabiedrībai.

Prasītājs iebilst Komunālās saimniecības pārvaldes 2012.gada 24.janvāra vēstulē Nr.2-40/65 minētajam, ka prasītājam bija iespējas un pienākums novērst ceļu satiksmes negadījumu. Ņemot vērā to, ka prasītājam priekšā brauca cita automašīna, prasītājs nevarēja tik labi pārredzēt ceļu un laicīgi pamanīt bedri, lai spētu to apbraukt.

Komunālās saimniecības pārvalde 2012.gada 24.janvāra vēstulē Nr.2-40/65 norāda uz to, ka ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolā nav norādīts bedres dziļums, jo par satiksmei bīstamām bedrēm uzskata tās bedres, kuras ir dziļākas par 50 mm. Komunālās saimniecības pārvalde neapstrīd to faktu, ka bedre ir bijusi dziļāka par 50 mm, tikai norāda uz to, ka šāds fakts nav konstatēts ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolā. To, ka bedre ir bijusi dziļāka par 50 mm, var pierādīt ar liecinieku /pers. E/ un /pers. F/ liecībām, kas tās dienas vakarā pēc ceļu satiksmes negadījuma apskatīja notikuma vietu vēlreiz kopā ar prasītāju.

Likuma „Par pašvaldībām" 15.panta 2.punkts nosaka pašvaldībām (tai skaitā Daugavpils pilsētas domei) šādu autonomo funkciju: gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (ielu, ceļu un laukumu būvniecība, rekonstruēšana un uzturēšana; [..]) Tātad Daugavpils pilsētas administratīvajā teritorijā esošos ceļus ir pienākums uzturēt Daugavpils pilsētas domei. Ceļu satiksmes negadījuma vieta ir 18.Novembra iela (pretī mājai Nr.43) Daugavpilī, kas norāda uz to, ka ceļu satiksmes negadījums ir noticis Daugavpils pilsētas administratīvajā teritorijā. Likuma „Par autoceļiem" 1.panta otrā daļa nosaka, ka pilsētu ielas ir attiecīgo pašvaldību iestāžu pārziņā, un to uzturēšanas un lietošanas kārtību nosaka šīs iestādes.

Ceļu satiksmes likuma 6.panta pirmā daļa ne tikai nosaka ceļa pārvaldītājam pienākumu nodrošināt, lai ceļš pastāvīgi tiktu uzturēts satiksmei drošā stāvoklī atbilstoši normatīvajiem aktiem un standartiem ceļu satiksmes drošības jomā; (1. punkts) nodrošināt, lai nekavējoties tiktu novērsti šķēršļi, kas traucē satiksmi un apdraud tās drošību, bet, ja tas nav iespējams, nodrošināt bīstamo vietu aprīkošanu ar atbilstošiem satiksmes organizācijas tehniskajiem līdzekļiem līdz šo šķēršļu likvidēšanai; (3 .punkts), bet arī atlīdzināt personām zaudējumus, kuri tām radušies šo pienākumu neizpildes gadījumā (8.punkts).

Zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību.

Daugavpils pilsētas dome ir vainojama prettiesiskā rīcībā, kas izpaužas kā ar likumu uzlikto pienākumu nepildīšana, nenodrošinot ceļu uzturēšanu tādā kārtībā, lai nodrošinātu satiksmes drošību. Zaudējumu esamību pierāda ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokols, zaudējumu aprēķins, savukārt automašīnas bojājumi ir cēloniskā saistībā ar augstāk minēto Daugavpils pilsētas domes prettiesisko rīcību jeb bezdarbību.

Transportlīdzekļa tehniskā pase pierāda, ka prasītājs ir transportlīdzekļa turētājs, kas saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 1.panta 25.punktu nozīmē, ka transportlīdzekli lieto uz tiesiska pamata. No Finanšu Līzinga (Nomas pirkuma) Līguma Nr.510660/00 vispārējo noteikumu 4.1.punkta izriet prasītāja pienākums uzturēt un labot līzinga priekšmetu (t.i. bojāto automašīnu), veikt tā tehnisko apkopi un remontu. Tādēļ prasītājam ir nodarīti zaudējumi, un prasītājam ir tiesības kā cietušajai personai prasīt zaudējumu atlīdzināšanu.

Pamatojoties uz Ceļu satiksmes likuma 6.panta pirmās daļas 1., 3., 8.punktu, 1.panta 25.punktu, likuma "Par autoceļiem" 1.panta otro daļu, likuma „Par pašvaldībām" 15.panta 2.punktu, Civillikuma 1779.pantu, prasītājs lūdza piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam zaudējumus 151,80 Ls un noteikt prasītājam tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no zaudējumu summas līdz sprieduma izpildei.

2012.gada 26.jūlijā saņemts **atbildētāja paskaidrojums** (lietas 53.-59.lapa), kur atbildētājs norādīja, ka prasību neatzīst.

Atbildētājs uzskata prasību par noraidāmu šādu faktisko un tiesisko apstākļu kopuma dēļ: tiesību teorijā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaikus pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja prettiesiska darbība (bezdarbība), kas attiecīgajos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (Sk. K.Torgans, Saistību tiesības I daļa, Rīga, 2006, 209. lpp.). Lietā nav konstatējami zaudējumu atlīdzības pamati tālāk izklāstīto iemeslu dēļ.

Kā izriet no lietā esošajiem pierādījumiem (transportlīdzekļa reģistrācijas apliecības /apliecības numurs/, 29.09.2011. transportlīdzekļa apskates protokola, 27.09.2011. zaudējumu aprēķina u.c.) vienīgais vieglā automobiļa "Mitshubisi Lancer" (turpmāk - vieglais automobilis) likumīgais īpašnieks ir SIA „UniCredit Leasing". Prasītājs ir automobiļa turētājs. Atbilstoši Komerclikuma 463.pantam līzinga līguma darbības laikā prasītājam ir vienīgi normatīvajos aktos noteiktās lietotāja tiesības un vieglā automašīna nav ieskaitāma prasītājam piederošās mantas sastāvā. Ņemot vērā, ka vieglais automobilis nav prasītāja īpašums, nav noticis arī viņa mantas samazinājums saistībā ar automobilim radīto bojājumu, līdz ar to prasītājam nav nodarīti zaudējumi un nav subjektīvu tiesību prasīt zaudējumu atlīdzināšanu. To papildus apliecina arī 2011.gada 27.septembra zaudējumu aprēķins, kas sastādīts par labu vieglā automobiļa īpašniekam SIA „UniCredit Leasing".

Īpašnieks nav lūdzis zaudējumu atlīdzināšanu, līdz ar to automobiļa turētājam tie nav jāatlīdzina. Tas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

Atbilstoši Civillikuma 1771.pantam, zaudējums var būt vai nu tāds, kas jau cēlies, vai tāds, kas vēl stāv priekšā; pirmajā gadījumā tas dod tiesību uz atlīdzību, bet otrajā uz nodrošinājumu. Kā atzinis LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2006.gada 6.septembra spriedumā lietā Nr. SKC - 475, jau cēlies zaudējums, kas dod tiesības uz atlīdzību, izpaužas kā lietas mehāniska bojāšana. Atbilstoši zaudējumu aprēķinam, prasītāja pieprasīto zaudējumu summu 151,80 Ls apmērā sastāda rezerves daļas cena, remonta darbu izmaksas un pievienotās vērtības nodoklis, taču prasītājs nav pievienojis nevienu dokumentu, kas apliecinātu kādi ir viņa veiktie maksājumi par remonta darbiem. Kā atzinis Senāts 2010.gada 29.septembra spriedumā lietā Nr. SKC - 191, zaudējumu atlīdzības prasības lietās, zaudējumi novērtējami mantas (lietas) sākotnējā stāvokļa atjaunošanas izmaksu apmērā.

Prasītājs nav pierādījis atjaunošanas izmaksu veikšanu jeb apmaksu, ko būtu faktiski veicis.

Saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 37.panta trešo daļu veikt transportlīdzekļa tehnisko ekspertīzi sakarā ar transportlīdzeklim nodarīto bojājumu Latvijas Republikā ir tiesīgs Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja sertificēts eksperts. Ministru kabineta 2005.gada 12.aprīļa noteikumu Nr. 251 "Transportlīdzekļu tehniskās ekspertīzes un tehnisko ekspertu sertificēšanas noteikumi" 2.2.apakšpunkts nosaka, ka eksperts ir persona, kas saskaņā ar likumu saņēmusi profesionālās kvalifikācijas sertifikātu tehnisko ekspertīžu veikšanai. Prasītājs nav iesniedzis pierādījumus, ka zaudējumu aprēķinu sastādījusī persona ir sertificēts eksperts, kas tiesīga veikt transportlīdzekļu tehnisko ekspertīzi.

Dokumentu juridiskā spēka likuma 4.panta otrās daļas 2.punkts nosaka, ka tiesību aktos noteiktajos gadījumos organizācijas dokumentā, lai tam būtu juridisks spēks, nepieciešams iekļaut zīmoga nospiedumu. Noteikumu Nr.251 63.punkts nosaka, ka atzinumu eksperts apstiprina ar parakstu un eksperta zīmoga nospiedumu, bet prasītāja iesniegtajā zaudējumu aprēķinā zīmoga nospieduma nav. Ņemot vērā, ka transportlīdzeklim nodarīto zaudējumu aprēķina eksperta zīmogs ir normatīvajos aktos noteikts obligāts rekvizīts, Prasītāja iesniegtajam zaudējumu aprēķinam nav juridiska spēka.

Uzskata par apšaubāmu arī sastādītā zaudējumu aprēķina ekonomisko pamatotību. Priekšējās kreisās riepas vērtība aprēķinā norādīta 176,35 Ls apmērā (ievērojot riepas 20% nolietojumu - 144,60 Ls apmērā). Ņemot vērā, ka aprēķinā nav norādīts riepas ražotājs, marka un izmērs, nav iespējams pārliecināties par riepas faktiskās tirgus vērtības atbilstību aprēķinā norādītajai.

Prasītāja iesniegtajā 2011.gada 26.septembra transporta līdzekļa apskates protokolā nav norādītas ziņas par ekspertu, kurš veica apskati: vārds, uzvārds, tehniskā eksperta sertifikāta numurs un derīguma termiņš, tādējādi tas neatbilst minēto noteikumu Nr.251 45.4.apakšpunkta prasībām.

Līdz ar to prasītāja iesniegtais zaudējumu aprēķins un transporta līdzekļa apskates protokols nav vērtējami kā pierādījumi zaudējumu apmēram.

Nav konstatējams arī otrs svarīgs zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikums - vainojama Domes prettiesiska darbība (bezdarbība), kas būtu radušos zaudējumu tiešā cēloņsakarībā.

Kā norādīts ceļu satiksmes negadījumu reģistrēšanas protokolā (turpmāk - protokols), negadījums noticis dienas laikā ar redzamību 130 - 150 metru, ceļa segums bija sauss, bremzēšanas pēdu nav. No protokolam pievienotās shēmas un fotogrāfijām izriet, ka neliela bedre izveidojusies braucamās ielas daļas vidū, labi pamanāma no liela attāluma un ir viegli apbraucama no abām pusēm, jo kustība šajā ceļa posmā notiek pa abām joslām tikai vienā virzienā. To uzskatāmi pierāda arī Prasītāja iesniegtās fotogrāfijas. Šie apstākļi netraucēja jebkuram autovadītājam brīvi apbraukt bedri. Ministru kabineta 2004.gada 24.jūnija noteikumu Nr.571 "Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk - Ceļu satiksmes noteikumi) 96.punkts nosaka, ka bezsliežu transportlīdzekļu braukšanai paredzēto joslu skaitu norāda attiecīgie ceļa apzīmējumi vai ceļa zīmes, bet, ja to nav, braukšanas joslu skaitu nosaka paši transportlīdzekļu vadītāji, ņemot vērā brauktuves platumu, automobiļu gabarītus un nepieciešamos intervālus starp transportlīdzekļiem. Iepretim 18.novembra ielas un Viestura ielas krustojumam ir izvietota 512. ceļa zīme, kas norāda braukšanas virzienus divās joslās. Ceļa platums negadījuma vietā saskaņā ar protokolu ir 8,9 metri, kas brīvi pieļauj divu vieglo automobiļu vienlaicīgu kustību atsevišķās joslās vienā virzienā, ievērojot drošu intervālu, līdz ar to atzīstams, ka negadījuma vietā automobiļu kustība notiek divās joslās vienā virzienā, ko apliecina arī policijas darbinieka atzīme protokolā. Prasītājs, pārkāpjot noteikto kustības kārtību joslās, brauca neatļautā vietā - pa ielas vidu, tīši iebraucot bedrē, kaut gan to varēja apbraukt, jo attālums no bedres līdz brauktuves malai ir 4,7 metri, kas fiksēts rakstveida pierādījumā - protokolā. Katras kustības joslas platums negadījuma vietā ir 4,45 metri, kas arī ir norādīts protokolā.

Ceļu satiksmes noteikumu 112.punkts nosaka, ka transportlīdzekļa vadītājam jābrauc ar ātrumu. kas nepārsniedz noteiktos ierobežojumus, ņemot vērā ceļu satiksmes intensitāti, transportlīdzekļa un kravas īpatnības un stāvokli, kā arī ceļa un meteoroloģiskos apstākļus (īpaši redzamību braukšanas virzienā). Savukārt, 113.punkts nosaka, ja izveidojas ceļu satiksmei bīstami šķēršļi vai citas briesmas, kuras transportlīdzekļa vadītājs spēj pamanīt, viņam jāsamazina braukšanas ātrums vai pilnīgi jāaptur transportlīdzeklis, vai, neradot bīstamību citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, šķērslis jāapbrauc. Ceļu satiksmes negadījuma vietā atļautais braukšanas ātrums ir 50 km/h (apdzīvota vieta). Ņemot vērā redzamību braukšanas virzienā, ceļa platumu, divu joslu kustību vienā virzienā, bedres izvietojumu brauktuves vidus daļā, prasītājam, braucot ar ātrumu ne vairāk kā 50 km/h, vajadzēja savlaicīgi pamanīt

priekšā esošo bedri, samazināt braukšanas ātrumu un veikt apbraukšanas manevru. Kā norādīts protokolā, prasītājs pat nav bremzējis. Nav pamatota prasītāja norāde uz priekšā braucošo mašīnu, kas it kā liedza pārredzēt ceļu un laicīgi pamanīt bedri. Ceļu satiksmes noteikumu 119.punkts nosaka transportlīdzekļa vadītāja pienākumu atkarībā no braukšanas ātruma izvēlēties tādu distanci, lai priekšā braucošajam transportlīdzeklim bremzējot, būtu iespējams izvairīties no sadursmes. Ja prasītājs būtu izvēlējies tādu distanci, kas ļauj izvairīties no sadursmes ar strauji bremzējošu priekšā braucošu transportlīdzekli, tas viegli varētu izvairīties arī no iebraukšanas priekšā esošajā bedrē. Vēl jo vairāk, ja prasītājs sabojāja automobili, tad kāpēc priekšā braucošā mašīna netika sabojāta braucot pa to pašu ielu. Prasītājs arī iepriekš ir sodīts par braukšanas ātruma, distances un intervāla neievērošanu saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.8 pantu.

Ņemot vērā uzskaitītos ar ceļu satiksmes negadījumu saistītos apstākļus, kas konstatēti protokolā, prasītājam bija visi priekšnoteikumi, lai izvairītos no ceļu satiksmes negadījuma, tādējādi arī novēršot jebkuru zaudējumu rašanos. Cietušajam vēl pirms zaudējums radies jācenšas novērst tos, pretējā gadījumā viņš zaudē tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu, ja vien otra puse nav pieļāvusi ļaunprātīgu tiesību aizskārumu (Sk. K.Torgāns, Civillikuma komentāri, Rīga, 1998, 271. lpp.). Saskaņā ar Civillikuma 1774.pantu, nejaušs zaudējums nevienam nav jāatlīdzina. Noteikums, ka nejaušs zaudējums nevienam nav jāatlīdzina, izriet no tā, ka nav iespējams konstatēt šāda zaudējuma cēlonisko sakaru ar kādas personas prettiesisko rīcību (Sk. K.Torgāns, Civillikuma komentāri, Rīga, 1998, 270. lpp.). Par cēloni atzīst vairākas vienveidīgas vai sekojošas darbības, kuru dēļ apdraudētājam uzliekams pienākums atlīdzināt izdevumus.

Nav pamata apmierināt prasījumu, ja sekas iestājas daudzu apstākļu mijiedarbībā, tajā skaitā Prasītāja paša neuzmanības dēļ. Pats Prasītājs varēja novērst zaudējumus, ja būtu braucis atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumu prasībām.

Likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas otrās punkts nosaka pašvaldības autonomo funkciju gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (ielu, ceļu un laukumu būvniecība, rekonstruēšana un uzturēšana). Ceļu satiksmes likuma 6.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka ceļa pārvaldītāja pienākumu nodrošināt, lai ceļš pastāvīgi tiktu uzturēts satiksmei drošā stāvoklī atbilstoši normatīvajiem aktiem un standartiem ceļu satiksmes drošības jomā. Detalizētus obligāti veicamos ceļu uzturēšanas pasākumus reglamentē Ministru kabineta 2010.gada 9.marta noteikumi Nr.224 "Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli", kuru 6.pielikuma piezīmes 2.punkts nosaka, ka par satiksmei bīstamām bedrēm uzskata tādas bedres asfalta segumos, kuru laukums ir lielāks par 0,1 m2 un kuras ir dziļākas par 50 mm. Ceļu satiksmes negadījumu reģistrēšanas protokolā nav norādīts bedres dziļums, līdz ar to prasītājs nav pierādīts apstāklis, ka tā bija satiksmei bīstama. Prasītājs nav arī uzaicinājis pašvaldības pārstāvi apskatīt ceļu satiksmes negadījuma vietu, lai varētu konstatēt ceļa bojājumus. Apstākli, ka bedre ir dziļāka par 50 mm, prasītājs vēlas pierādīt ar liecinieku liecībām, kuri pēc viņa apgalvojuma pēc ceļu satiksmes negadījuma vēlreiz apskatīja notikuma vietu, taču liecinieki nevar liecināt par to, ja nav bijuši notikuma laikā un vietā. Dotajā gadījumā ir rakstveida pierādījums - valsts iestādes protokols, kurā piefiksēti visi ar satiksmes negadījumu saistītie apstākļi. Apstāklis, ka prasītāja nosauktie liecinieki, būtu bijuši negadījuma vietā vai laikā, protokolā nav norādīts, līdz ar to tie nevar liecināt par apstākļiem, kas tiem nebija zināmi tieši notikuma laikā un vietā. Prasītājs nav pierādījis tos faktus, kas ir jāpierāda ar noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem - sk. Noteikumu Nr.251 45.4. apakšpunktu, 63.punktu.

Kā izriet no lietā esošā AS "Baltijas apdrošināšanas nams" 2011.gada 28.septembra lēmuma Nr.ZD-5.1/11-4078, Prasītājs bija tiesīgs saņemt apdrošināšanas atlīdzību 24,43 Ls apmērā, bet šīs tiesības nav izmantojis. Ja prasītājs uzskatīja, ka apdrošināšanas atlīdzība nesedz zaudējumu apmēru, tam bija likumīga iespēja celt prasību tiesā par nodarītajiem zaudējumiem, kuri nav nosegti ar apdrošināšanas atlīdzību. Arī šajā gadījumā atzīstams, ka prasītājs kā krietns un rūpīgs saimnieks nav īstenojis visus iespējamos saprātīgos pasākumus zaudējumu novēršanai saskaņā ar Civillikuma 1776.pantu, saņemot vismaz daļu no zaudējumiem (ja prasītājs uzskata, ka viņam kā auto turētājam ir nodarīti zaudējumi). KASKO apdrošināšana sedz zaudējumus saskaņā ar apdrošināšanas noteikumiem pat tad, ja vainīgs ir pats apdrošinājuma ņēmējs. Arī šī iemesla dēļ prasība ir noraidāma.

Apkopojot iepriekš minēto, atzīstams, ka konkrētajā gadījumā nepastāv neviens no tiesību zinātnē atzītajiem zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumiem: nepastāv un nav pierādīts esošo zaudējumu nodarīšanas fakts un apmērs; nav konstatējama Domes prettiesiska darbība (bezdarbība) ceļu neuzturēšanā, kas būtu cēloņsakarībā ar automobilim radītajiem bojājumiem, tādēļ nevar prasīt zaudējumu atlīdzināšanu; automobiļa vadītājs pats ir vainojams notikušajā ceļu satiksmes negadījumā, jo nerīkojās kā no nosaka ceļu satiksmes noteikumu prasības; Dome uzskata prasību par nepamatotu un lūdza tiesu to noraidīt pilnībā.

Ar Daugavpils tiesas 2012.gada 26.septembra spriedumu (lietas 80.-82.lapa) prasība tika apmierināta daļēji un no Daugavpils pilsētas domes /pers. A/ labā piedzīti zaudējumi 124,43 Ls un tiesas izdevumi 50 Ls, kā arī noteiktas /pers. A/ tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no pamatsummas 124 Ls.

Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 15.jūnija spriedumu lietā Nr.SKC-70/2015 (lietas 99.-107.lapa) Daugavpils tiesas 2012.gada 26.septembra spriedums daļā, ar kuru /pers. A/ prasība apmierināta, tika atcelts un lieta šajā daļā nodota jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāve zvērināta advokāte Rita Jureviča prasību uzturēja 124,43 Ls jeb 177,05 EUR apmērā pēc prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem, uzturēja 2012.gada 26.septembra tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus; papildus paskaidroja, ka Senāts spriedumā ir norādījis uz prasītāja tiesībām celt prasību, analizējis zaudējuma aprēķinu, saskaņā ar Civillikuma 1776.panta trešo daļu netika vērtēts zaudējumu apmērs sakarā ar atteikšanos no apdrošināšanas atlīdzības. Dome ir pieļāvusi bezdarbību ceļu uzturēšanas jomā, kas neatbrīvo no pienākuma atlīdzināt zaudējumus. Apdrošināšana ir brīvprātīga, tās ir civiltiesiskās attiecības ar apdrošinātāju, notikušais ietekmē arī turpmākās prasītāja izmaksas apdrošināšanas sabiedrībai apdrošināšanas gadījumā. Prasītājs ir tiesīgs saņemt zaudējuma atlīdzību.

Atbildētāja pārstāve prasību neatzina, uzturēja rakstveida paskaidrojumos un kasācijas sūdzībā norādītos apstākļus, īpaši 3.4., 3.5., 3.6. un 3.7.punktā, kas netika vērtēti kasācijas instancē. Dome apskatīja publiskos sludinājumus ar riepu cenām un secināja, ka 220 EUR riepai ir pārmērīga cena. Prasītājs nav veicis pienācīgus pasākumus, lai samazinātu zaudējumu rašanos. Bedre atradās ceļa vidū, ceļam ir 2 joslas, no shēmas izriet, ka prasītājs pārvietojās pa ceļa vidu, ceļa platums bija pietiekams, lai ceļa seguma bojājumu apbrauktu. Negadījums bija nejaušs, jo bija iespēja šo ceļa bojājumu apbraukt. Lūdza prasību noraidīt.

Motīvu daļa

Uzklausījusi prasītāja pārstāves un atbildētāja pārstāves paskaidrojumus, liecinieka /pers. E/ liecības, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, tiesa secina, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 1.pantu, slēdzot apdrošināšanas līgumu, apdrošināmā interese ir pasargāt sevi no zaudējumiem, iestājoties apdrošinātajam riskam apdrošinātās mantas bojājuma gadījumā. Apdrošināmais objekts apdrošināšanā pret zaudējumiem un bojājumiem ir personas mantiskas vērtības vai intereses.

Saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu apdrošinātājs, kas ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, izmaksātās summas apmērā pārņem apdrošinātā prasības tiesības pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem, izņemot gadījumus, kad ir nodarīts kaitējums personas dzīvībai, veselībai vai fiziskajam stāvoklim. Šis izņēmums nav spēkā, ja apdrošināšanas līgumā ir paredzēts piemērot kompensācijas principu.

Saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu katram ir

pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Saskaņā ar Civillikuma 1776.panta pirmo daļu cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgos apstākļos ir saprātīgi, un saskaņā ar šī panta trešo daļu cietušajam ir tiesības prasīt to zaudējumu atlīdzību, no kuriem tam nav bijis iespējams izvairīties, veicot šā panta pirmajā daļā minētos pasākumus.

2010.gada 19.oktobrī starp /pers. A/ kā apdrošinājuma ņēmēju un apdrošinātāju AAS „Baltijas Apdrošināšanas nams" tika noslēgts apdrošināšanas līgums par transportlīdzekļa „Mitsubishi Lancer", ar valsts reģistrācijas Nr./TL numurs/, apdrošināšanu, ko apstiprina sauszemes transportlīdzekļa apdrošināšanas polise un apdrošinātāja izmaksu lietas K11/3925 materiālu kopijas (lietas 18.-37.lapa). Polisē kā apdrošināšanas risks norādīts ceļu satiksmes negadījums.

2011.gada 28.septembrī AAS „Baltijas Apdrošināšanas nams" pieņēma lēmumu (lietas 28.lapa) izmaksāt /pers. A/ pienākošos apdrošināšanas atlīdzību 24,43 Ls. Sakarā ar to, ka prasītājs atteicās no šīs atlīdzības, ar 2012.gada 7.maija lēmumu AAS „AAS „Baltijas Apdrošināšanas nams" slēdza izmaksu lietu bez atlīdzības (lietas 36.lapa).

Apdrošinātāja lēmumā par izmaksu tika norādīts, ka no aprēķinātās apdrošināšanas atlīdzības 151,80 Ls tiek ieturēts pievienotās vērtības nodoklis 22%, kas ir 27,37 Ls, un paša risks 100 Ls.

Tiesa uzskata, ka prasītājam bija izvēle – saņemt apdrošināšanas atlīdzību no apdrošinātāja vai celt prasību tiesā pret atbildētāju par visu zaudējumu atlīdzināšanu.

Lietas izskatīšanas gaitā tika konstatēts, ka šajā gadījumā darbojās mantas brīvprātīgā apdrošināšana (KASKO).

2008.gada 23.oktobra finanšu līzinga (nomas pirkuma) līguma Nr. 510660/00, kas noslēgts starp /pers. A/ kā līzinga ņēmēju un SIA „UniCredit Leasing" kā līzinga devēju (lietas 44.-50.lapa) 4.1.punkts paredz, ka pienākums remontēt un uzturēt līzinga priekšmetu ir līzinga ņēmējam. Savukārt atbilstoši 6.5.punktam līzinga ņēmējam bez atsevišķa līzinga devēja pilnvarojuma ir prasījuma tiesības vērsties pret trešajām personām līzinga devēja vārdā, ja tās kaut kādā veidā radījušas zaudējumus līzinga devējam sakarā ar līzinga priekšmetu, to bojājot (lietas 48.lapa).

No SIA „UniCredit Leasing" 2011.gada 29.septembra atbildes AAS „Baltijas Apdrošināšanas Nams" izriet, ka sakarā ar 2011.gada 25.septembrī ceļu satiksmes negadījumā bojāto automašīnu „Mitsubishi Lancer", ar reģ. Nr./TL numurs/ SIA „UniCredit Leasing" kā īpašnieks piekrīt zaudējumu atlīdzības izmaksai automašīnas turētājam /pers. A/ (lietas 30.lapa).

Tādejādi secināms, ka starp bojātās automašīnas īpašnieku un lietotāju bija panākta vienošanās par to, ka visi izdevumi par bojājumu novēršanu automašīnai un tās uzturēšanu lietošanas kārtībā gulstas uz turētāju, savukārt īpašnieks neiebilst šo izdevumu atlīdzināšanai tieši personai, kurai tie radušies – automašīnas turētājam. Līdz ar to /pers. A/ ir tiesības celt prasību par zaudējumu atlīdzību.

Attiecībā uz automašīnai „Mitsubishi Lancer" ar valsts Nr./TL numurs/ nodarīto priekšējās kreisās riteņa riepas bojājumu Daugavpils dome nav iesniegusi tiesai tādus pierādījumus, kas atspēkotu prasītāja iesniegtos attiecībā uz šāda bojājuma novēršanai nepieciešamo naudas summu. Turklāt nav nozīmes apstāklim, ir vai nav automašīnai nepieciešamais remonts veikts.

Ceļu satiksmes negadījuma protokolā Nr.EZ114195 ar shēmu (lietas 10.lapa) norādīts, ka 2011.gada 25.septembrī plkst.18.00 Daugavpilī, 18.Novembra ielā pretī ēkai Nr.43, virzienā no Varšavas ielas uz Viestura ielu, vadot transportlīdzekli „Mitsubishi Lancer", ar reģ. Nr./TL numurs/, /pers. A/ iebrauca brauktuves seguma bojājumā (bedre), kā rezultātā bojāja priekšējo kreiso riteni. Izziņa par ceļu satiksmes negadījumu (lietas 25.lapa) apstiprina, ka ar 2011.gada 26.septembra lēmumu tika atteikts uzsākt lietvedību, pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 239.panta pirmās daļas 1.punktu (jo notikumā nav administratīvā pārkāpuma sastāva).

No ceļus satiksmes negadījuma shēmas, kuru sastādīja policijas darbinieki, fotogrāfijām, liecinieka liecībām izriet, ka bedre atradās ceļa vidū, ceļam ir divas braucamās joslas un bedres dziļums bija vairāk par 50 mm.

Tādejādi tiesa secina, ka prasītājs nav vainojams notikušajā ceļus satiksmes negadījumā, savukārt bedre uz ceļa braucamās daļas bija cēlonis transportlīdzekļa bojājumam. Nav pierādīts atbildētāja pārstāves apgalvojums, ka prasītājs brauca pa ceļa vidu, tādejādi pats vainojams ceļu satiksmes negadījuma aizdarīšanā.

AAS „Baltijas Apdrošināšanas Nams" 2011.gada 26.septembrī veica transportlīdzekļa „Mitsubishi Lancer", ar reģ. Nr./TL numurs/, apskati (lietas 26.lapa) un konstatēja, ka transportlīdzeklim ir bojāta priekšējā kreisā riepa „Yokohama Advan" ar izmēru 215/45/18. AAS „Baltijas Apdrošināšanas Nams" 2011.gada 27.septembra zaudējumu aprēķins (lietas 27.lapa) apstiprina, ka zaudējumi ir 151,80 Ls ar PVN, kur rezerves daļas – priekšējā kreisā rata riepas cena, ievērojot nolietojumu ir 144,60 Ls un remontdarbu izmaksas 7,20 Ls. Zaudējumu summa bez PVN ir 124,43 Ls.

Liecinieks/pers. E/ liecināja, ka prasītājam, iebraucot uz ceļa esošajā bedrē, tika sabojāta priekšējā kreisā riepa „Yokohama Advan" ar izmēru 215/45/R18, šāda riepa bija reti sastopama, tās cena bija ap 250 Ls jeb 350 EUR.

Tiesai nav pamata apšaubīt apdrošināšanas iestādes eksperta I.Miestera veikto aprēķinu. Zīmoga neesamība nepadara šo aprēķinu par spēkā neesošu.

Izmaksas lietā esošo dokumentu kopijas tika apstiprinātas atbilstošā kārtībā, apliecinājumu izdarot visu cauršūto dokumentu pēdējā lapā (lietas 37.lapas otrā puse).

Atbildētāja pārstāve iesniedza izdrukas no interneta vietnes www.ss.lv ar riepu cenām. Tiesa uzskata, ka izdrukās norādītas cenas nav attiecināms uz konkrēto gadījumu, tajās nav norādītas riepas „Yokohama Advan" ar izmēru 215/45/R18, arī izdruka attiecināma uz 2015.gada 24.novembra piedāvājumiem nevis uz notikuma laiku 2012.gada septembrī. Citi pierādījumi par zaudējuma apmēru netika iesniegti.

Nav strīda, ka atbildētājam ir pienākums uzturēt Daugavpils pilsētas administratīvajā teritorijā esošos ceļus, ko paredz likuma „Par pašvaldībām" 15.panta 2.punkts un Ceļu satiksmes likuma 6.panta pirmās daļas 1. un 3.punkts.

Ceļu satiksmes likuma 6.panta pirmās daļas 8.punkts nosaka, ka ceļa pārvaldītājam ir pienākums atlīdzināt personām zaudējumus, kuri tām radušies augstāk minēto pienākumu neizpildes gadījumā.

Tiesa secina, ka atbildētājs nenodrošināja ceļa uzturēšanu drošā stāvoklī un atbilstoši normatīvajiem aktiem un šādas bezdarbības rezultātā tika nodarīti bojājumi prasītāja lietošanā esošajam transportlīdzeklim, un kurus prasītājam jānovērš par saviem līdzekļiem, tādēļ atbildētājam iestājas pienākums atlīdzināt zaudējumus, kas radās personām sakarā ar šī pienākumu neizpildi vai nepienācīgu izpildi.

Tiesa uzskata, ka atbildētājam ir pienākums atlīdzināt prasītājam radušos zaudējumus par transportlīdzeklim nodarītajiem bojājumiem 177,05 EUR. Civillikuma 1770.panta izpratnē tie ir zaudējumi, jo par šādu summu noticis prasītāja mantas samazinājums. Līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājam jāpiedzen zaudējumus 177,05 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā ir taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Tiesas izdevumu samaksu pierāda maksājuma uzdevumi (lietas 9.lapa). Ar Daugavpils tiesas 2012.gada 26.septembra spriedumu sakarā ar prasības daļēju apmierināšanu no atbildētāja prasītāja labā tika piedzīti tiesas izdevumi proporcionāli nomaksātajiem, tas ir, 50 Ls. Tā kā prasība šajā daļā tiek apmierināta, tad attiecīgi arī tiesas izdevumi saglabājams iepriekšējā apmērā. Līdz ar to no atbildētāja prasītāja labā ir piedzenami tiesas izdevumi 50 Ls jeb 71,14 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu nepieciešams apstiprināt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja procentus – 6% gadā no nesamaksātās zaudējuma summas, ievērojot Civillikuma 1763.panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu, tas ir, ne vairāk kā 177,05 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu tiesa nosaka atbildētājam termiņu labprātīgai sprieduma izpildei – 10 (desmit) dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193.-195., 250.[26] pantu, 204.[1]pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

/pers. A/ maza apmēra prasību pret Daugavpils pilsētas domi par zaudējumu piedziņu apmierināt.

Piedzīt no Daugavpils pilsētas domes, reģistrācijas Nr.90000077325, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, zaudējumus 177,05 EUR (viens simts septiņdesmit septiņi *euro* 05 *centi*) un tiesas izdevumus 71,14 EUR (septiņdesmit viens *euro* 14 *centi*), kopā 248,19 EUR (divi simti četrdesmit astoņi *euro* 19 *centi.*).

Apstiprināt /pers.A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja procentus – 6% gadā no nesamaksātās zaudējuma summas, bet ne vairāk kā 177,05 EUR.

Noteikt atbildētājam termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 (desmit) dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Latgales apgabaltiesai 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2015.gada 4.decembra, iesniedzot apelācijas sūdzību Daugavpils tiesā.

Tiesnese I.Šteine